

STATISTISK ANALYS

Anders Wiberg
Avdelningen för statistik och analys

08-563 085 39
anders.wiberg@hsv.se

2006/9

Livslångt lärande ökar i Sverige – främst bland kvinnor.

En sammanhållen högre utbildning direkt efter gymnasiet är inte längre normen inom svensk högskola. En "icke-traditionell" studiegång - med studieupphåll, återkommande utbildning, deltidsstudier och arbetslivs- eller andra erfarenheter innan man börjar studera - är precis lika vanligt bland svenska högskolestudenter.

Den högre utbildningen är alltså ett av många områden för det livslånga lärandet.¹ Den här statistiska analysen är ett försök att beskriva det man kan kalla livslångt lärande genom två aspekter: andelen studenter i olika åldersgrupper respektive andelen som återkommer till högre utbildning. I ett internationellt perspektiv tillhör nybörjarna inom svensk högskola de äldsta.

Flera studenter i alla åldersgrupper

En indikator på livslångt lärande är studenternas ålder i förhållande till årskullarnas storlek. I Högskoleverkets årsrapport 2006² publicerades en tabell som visar en åldersmässig gruppering av studenterna i grundutbildningen. Andelen studenter har ökat i alla åldergrupper från år 1990 fram till och med år 2005. Totalt sett har andelen studenter ökat från 2 procent av hela befolkningen år 1990 till 3,7 procent år 2005, en ökning med 80 procent. På lång sikt har det alltså skett en ökning även om det kan noteras en viss nedgång under de senaste åren.

-
- ¹ Högskolans roll i det livslånga lärandet, PM 2002-10-15, Högskoleverket.
 - ² Universitet & högskolor Rapport 2006:26 R

Studenternas ålder i förhållande till befolkningens ålder. Höstterminerna 1990, 1995, 2000 och 2005. Procent.

	Andelar studenter av befolkningen i olika åldersgrupper (procent)			
	Ht 1990	Ht 1995	Ht 2000	Ht 2005
Alla åldrar	2,02	2,78	3,21	3,66
därav kvinnor	2,25	3,10	3,78	4,35
därav män	1,78	2,45	2,63	2,96
25 - 29 år	6,40	8,48	10,89	13,83
därav kvinnor	6,23	8,46	12,17	15,49
därav män	6,55	8,49	9,65	12,24
30 - 39 år	2,49	3,14	4,18	4,87
därav kvinnor	3,14	3,94	5,64	6,58
därav män	1,88	2,39	2,79	3,23
40 - 49 år	1,36	1,67	2,17	2,57
därav kvinnor	2,12	2,51	3,39	3,97
därav män	0,64	0,85	1,00	1,23
50 - 59 år	0,45	0,56	0,64	0,88
därav kvinnor	0,69	0,87	0,97	1,32
därav män	0,21	0,25	0,32	0,45

Återkommande utbildning vanligare bland kvinnor

Ett annat sätt att beskriva livslångt lärande är att studera i vilken grad man återkommer till studier efter ett visst uppehåll. Ett exempel på en sådan indikator är andelen av studenterna som har gjort ett studieuppehåll i minst tre terminer i följd. År 2001 var andelen 24 procent och sedan dess har andelen legat stilla på 25 procent. För var fjärde student kan utbildningen således sägas vara del i en återkommande utbildning.

Det är vanligare att kvinnor återkommer till studier efter att ha gjort ett uppehåll. Andelen kvinnor i återkommande utbildning var 28 procent höstterminen 2005 medan den var 20 procent för männen. Med stigande ålder ökar naturligtvis andelen i återkommande utbildning. Av alla studenter som var 50 år och äldre har 75 procent återkommit i utbildning höstterminerna 2004 och 2005. Kvinnornas andel var 78 procent och männens andel var 67 procent.

Statistiken visar också att 40 procent av studenterna som återkommit hade avlagt examen före uppehållet. Även bland dessa var kvinnorna överrepresenterade, 45 procent jämfört med 30 procent för männen.

Varannan student räknas som icke-traditionell

Ett annat mått på livslångt lärande är distinktionen mellan traditionella och icke-traditionella studenter. Med traditionella studenter avses de som börjar studera direkt

efter gymnasiet och bedriver sina studier vid universitet och högskolor utan längre avbrott. Studenter som deltar i återkommande utbildning räknas till gruppen icke-traditionella studenter. Till dessa kommer också deltidsstudenter och studenter som börjar studera vid 25 års ålder eller senare. Höstterminen 2005 var de icke-traditionella studenterna lika många som de traditionella. Fler kvinnor än män framträder i statistiken som icke-traditionella studenter, 54 procent jämfört med 45 procent bland männen. Uppgifter finns från 1995 och andelen studenter som räknas till icke-traditionella studenter har ökat med tre procentenheter sedan dess.

Andel icke-traditionella studenter av det totala antalet studenter. Höstterminerna 1995, 1998 och 2001-2005. Procent.

	HT 1995	HT 1998	HT 2001	HT 2002	HT 2003	HT 2004	HT 2005
Totalt	47	48	49	50	50	51	50
Män	43	43	43	46	46	45	45
Kvinnor	50	52	54	56	56	55	54

Fortsättning nästa sida >

Många äldre nybörjare i Sverige

De äldsta nybörjarna finns på Island, Nya Zeeland och i Sverige. I Sverige är 20 procent av nybörjarna yngre än 20,3 år, 50 procent är yngre än 22,8 år samt 80 procent är under 40 år. Nybörjarna på Island är något äldre om 20:e respektive 50:e percentilen jämförs. Detta kan jämföras med Grekland där 80 procent av nybörjarna är under 19,3 år. De senaste uppgifterna avser 2004³.

Ålder för nybörjare på högskolan år 2004.

	20 procent	50 procent	80 procent
Australien	18,6	20,9	27,4
Belgien	18,3	18,9	22,4
Danmark	20,9	22,6	27,1
Finland	19,8	21,5	27,3
Grekland	18,1	18,6	19,3
Irland	18,3	19,1	20,0
Island	20,9	23,5	<40
Italien	19,2	19,8	22,1
Mexico	18,4	19,6	23,7
Nederländerna	18,4	19,8	22,7
Norge	20,0	21,2	29,0
Nya Zeeland	18,9	21,9	<40
Polen	19,5	20,4	22,9
Schweiz	20,0	21,6	26,1
Slovakien	19,5	20,9	26,9
Spanien	18,4	19,1	22,4
Storbritannien	18,8	22,4	25,6
Sverige	20,3	22,8	<40
Tjeckien	19,5	20,4	22,6
Turkiet	18,6	20,0	23,6
Tyskland	20,1	21,4	24,1
Ungern	19,2	20,9	27,6
USA	19,4	21,2	24,0
Österrike	19,3	20,6	23,3

• ³ OECD, Education at a Glance 2006